- [2021] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 243

    - ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ

- v.

    - ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

    - (2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1140-1141)

        - ਮਈ 07, 2021

    - [ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨ, ਸੀਜੇਆਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.)

        - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973: ਧਾਰਾ 378 – ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ -

    - ਤੱਥ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਸੀ ਲਈ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ

    - ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 326 ਅਤੇ 323 ਅਤੇ ਯੂ/ਐਸਐਸ 302 ਅਤੇ 452 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਲਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ

- ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ

    - ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

    - ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 326 ਅਤੇ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ

    - ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਕਾਰਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

- ਅਦਾਲਤ - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਸੈਕਸ਼ਨ 302, 323, 326, 452 – ਸਬੂਤ –

    - ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ।

        - ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਕਾਰਡੀਨਲ ਨਿਯਮ - ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇ

- ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਹ

    - ਬੇਗੁਨਾਹ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ

    - ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ

- 243

- ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ "ਅਪੀਲ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ" ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ: ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ - ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ-ਨਿਆਂਇਕ - ਸੱਚਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ.

- ਸਬੂਤ: ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ◌ਾ◌ਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਅਤਿਕਥਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਸੱਚ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 'ਸੱਚ' ਨੂੰ 'ਝੂਠ' ਤੋਂ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਇੰਨੇ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ
- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ, ਕਿ ਸਾਰਾ ਸਬੂਤ
    - ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
        - ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼: ਸ਼ਬਦ 'ਅਤਿਕਥਨੀ' - ਅਰਥ.
        - ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

- 1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਲਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਭੂਸੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 326 ਅਤੇ 323 ਤਹਿਤ ਏ.ਐਸ. ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਬੀ.ਐਸ.
- ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452 ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 37, 38] [267--]

    - ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ
    - ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹਮੁਰਾਬੀ ਦਾ ਬਾਬਲ ਕੋਡ (1792-1750 ਈ.ਪੂ.), ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਖਤੀ ਕੋਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ

- ਅਭਿਨੇਤਰੀ: ਇਨਕਮਬਿਟ (ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ) ਪ੍ਰੋਬਾਟੀਓ (ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਭਾਰ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ) ਭਾਵ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13] [257--]

- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
  - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,
  - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ 'ਚੁੱਪ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ
  - ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
  - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਬੇਗੁਨਾਹ ਹੋਣ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ
  - ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
  - ਦੋਸ਼ੀ। ਅਨਮੋਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਨੀਤੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
  - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ
  - ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ.
  - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ
  - ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ "ਅਪੀਲ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ" ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ

    ਧਾਰਾ ੩੭੮ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ
  - ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਪੀਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀ, ਦਾਇਰੇ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ
  - ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਜੀ
  - ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 14, 15) [257-; 258--]

- 2.3 "ਅਤਿਕਥਨੀ" ਅਤੇ "ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾਕੇ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਅਤਿਕਥਨੀ ਬਿਆਨ' ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਅਤਿਕਥਨੀ ਵਿੱਚ 'ਸੱਚ' ਦੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
    - ਸੱਚ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ
- ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ
    - ਇੱਕ 'ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸੰਸਕਰਣ' ਅਤੇ 'ਝੂਠੇ ਸੰਸਕਰਣ' ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ। ਇੱਕ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੋਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ('ਸੱਚ' ਦੇ 'ਉਲਟ' ਹੋਣ ਕਰਕੇ)। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿਲ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਪਹਾੜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ,
- ਮੋਲਹਿਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 'ਸੱਚ' ਨੂੰ 'ਝੂਠ' ਤੋਂ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਅਤਿਕਥਨੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਭੂਸੇ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਚਾਫ ਇੰਨੇ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
    - ਸਬੂਤ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.
- [ਪੈਰਾ 24] [262--]

        - ਕੈਮਬ੍ਰਿਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ; ਮਰੀਅਮ-ਵੈਬਸਟਰ; ਸੰਖੇਪ ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ; ਐਡਵਾਂਸ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕੋਨ; ਆਕਸਫੋਰਡ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

- 2.4 ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੁਡੀਸੀਅਮ . ਅਦਾਲਤ ਸੱਚਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ
    - ਕਾਲੀ ਰੇਤ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸੋਨਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਗੰਭੀਰ ਕਰਤੱਵ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖੋਦਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
    - [ਪੈਰਾ 26] [263-]

- ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਅਰਾਜਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ
- ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਿੰਤਾ ਬਾਰੇ ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ
    - ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ. ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
- ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ। [ਪੈਰਾ 16] [258-; 259--]

- ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ
    - ਇਹ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਕਈ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਬੀਐਸ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਐਸਡੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ, ਅਤੇ ਐਸਡੀ ਦੀ ਮੌਤ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਿਰੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ
    - ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਵਿਵਾਦ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
    - ਕਿਸੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸੱਟ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ
    - ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੱਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕੁਹਾੜੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਕਿ ਐਸਡੀ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸੱਟ ਕਿਸਨੇ ਲੱਗੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੀਐਸ ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ
      ਐਸ.ਡੀ. ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਨਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ
    - ਏਐਸ ਲਈ, ਬੀਆਰ (ਚਿਹਰੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਖੋਪੜੀ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਫਰੈਕਚਰ ਦੇ ਨਾਲ) ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ
    - ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਧਾਰਣ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ
    - ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਅਤੇ ਕੁੱਟੇ ਧਾਰ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਬੀਆਰ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਏਐਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 326 ਅਤੇ 323 ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21,
    - 22][261--]
- ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ,
    - ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 ਜਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸੀ, ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ-
    - ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਵਰਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
      ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਜੋ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਬੀਐਸ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ
    - ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਮਚਾਈ ਅਤੇ ਕੁਝ
    - ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਵਾੜ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ,

- ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਝਟਕਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੀਐਸ ਨੇ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 23][261-ਈ-ਜੀ]

    - ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12 ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

- ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ ਝੂਠ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
    - ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ
    - ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ "ਗਲਤ" ਸੀ
- ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 27-29] [263--; 264-]

    - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਦੀ 'ਸੰਭਾਵਨਾ' ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ
- ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਐਨਟੀ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1), ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਐਮ.ਡੀ. (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11) ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਬੀ.ਆਰ.(ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12) ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਿਉਂ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਕੋਰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਤੱਕ
    - ਗਵਾਹੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋ ਜ਼ਖਮੀ/ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਲਗਾਤਾਰ ਬੀਐਸ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ
- ਬੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਐਸ.ਡੀ. ਅਤੇ ਏ.ਐਸ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਓਕੁਲਰ ਸੰਸਕਰਣ
    - ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 30] [264--]

    - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਹਾੜੀ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ
- ਬੀ.ਐਸ. ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਕੁਹਾੜੀ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
    - ਐਨਐਸ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ), ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਹਿਮਾਚਲ ਦਾ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਵਰਗੇ ਔਜ਼ਾਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰ ਖੂਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ
- ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.16-ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਏ ਗਏ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ
    - ਜਿੱਥੋਂ ਉਸੇ ਗਵਾਹ ਨੇ ਡੰਡੇ, ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਪੱਥਰ, ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਛਿੜਕੇ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਅਤੇ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਭੋਜਨ ਆਦਿ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ
- ਖੂਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ

- ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ
  ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.14 ਨੇ ਵੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਟੁਕੜੇ, ਟੁੱਟੇ ਬੱਲਬ, ਪੱਥਰ, ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਟੁਕੜੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ। [ਪੈਰਾ 31] [265--]

- ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਥਿਤ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ
  ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
  - ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ
  - ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਹਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 32] [265--]

- ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3- ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਤ ਦੇ ਅਸਲ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸ਼ੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਡੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ
  - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਮੌਤ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ '10 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ' ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਸਡੀ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸੱਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ '5-10 ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ' ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ
  - ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 34] [266-]

- ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਨਐਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਵੇਰਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੋ
  - ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਰਾਤ ਭਰ ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਪੈਦਲ ਚੱਲੇ
  - ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਸਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇਗਾ
  - ਐਨਐਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਐਨਐਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਉਲਟ ਬਹੁਤ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ
  - ਐਨਐਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ
  - ਸਿਰਫ ਬੀਐਸ ਅਤੇ ਏਐਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜੋ ਐਨਐਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 35] [266--]

- 3.10 ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.16 ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 24.02.1996 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣਾ
    - ਕਿ ਬੀਐਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ
- ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ
    - ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ
- ਬੀ.ਐਸ. ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੧੩ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। [ਪੈਰਾ 36][266-ਜੀ-ਐਚ; 267-ਏ-ਬੀ]
    - ਮੁਰੂਗੇਸਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2012) 10 ਐਸਸੀਸੀ 383: [2012] 13
    - 1; ਅਰੁਵੇਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2009) 10 ਐਸਸੀਸੀ 206: [2009]
    - 14 ਐਸਸੀਆਰ 1081; ਸਲੀਮ ਅਖਤਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (2003) 5
- ਐਸਸੀਸੀ 499: [2003] 3 ਐਸਸੀਆਰ 470; ਸ਼ੇਖਹਸੀਬ @ ਪ੍ਰਿੰਟ
    - 5. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1972) 4 ਐਸਸੀਸੀ 773; ਧਰਮ ਰਾਮ ਭਗਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1973) 1 ਐਸਸੀਸੀ 537: [1973] 3 ਐਸਸੀਆਰ 92; ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ (2004)
    - 7 ਐਸਸੀਸੀ 629 : [2004] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 640; ਲੀਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਲੀਲਾ ਰਾਮ
    - ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1999) 9 ਐਸਸੀਸੀ 525 : [1999] 3 ਬੇਨਤੀ।
- 435; ਗੰਗਾਧਰਬੇਹਰਾ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (2002)
    - 8 ਐਸਸੀਸੀ 381 : [2002] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 183; ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ
    - v. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2018) 8 ਐਸਸੀਸੀ 127; ਚੰਦਰੱਪਾ
    - v. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 ਐਸਸੀਸੀ 415 : [2007] 2 ਐਸਸੀਆਰ 630; ਰਾਜ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ v. .
- ਮਧੁਸੂਦਨ ਰਾਓ (2008) 15 ਐਸਸੀਸੀ 582: [2008] 14 ਐਸਸੀਆਰ 1170; ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 2020 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 869; ਹਰੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (1996) 9 ਐਸਸੀਸੀ 112; ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2003) 7 ਐਸਸੀਸੀ 643: [2003] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 35; ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ।
    - ਕੇਰਲ ਰਾਜ (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 189: [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1039;
- ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਰਬੜ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ 1994 ਸੱਪ (3) ਐਸਸੀਸੀ
    - 665:[1994] 3 ਬੇਨਤੀ। ਐਸਸੀਸੀ 665; ਬਾਸਾਲਿੰਗੱਪਾ ਬਨਾਮ
    - ਮੁਦੀਬਾਸਪਾ (2019) 5 ਐਸਸੀਸੀ 418: [2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ 555;
    - ਮੁਹੰਮਦ. ਰੋਜਾਲੀ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (2019) 19 ਐਸਸੀਸੀ 567; ਲਾਲਟੂ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਲਾਲਟੂ ਘੋਸ਼ ਵੀ. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2019) 15 ਐਸਸੀਸੀ 344;

- ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ (2018) 7 ਐਸਸੀਸੀ 429:
- [2018] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1121; ਸ਼ਨਮੁਗਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2013) 12 ਐਸਸੀਸੀ
- 765 : [2013] 10 ਐਸਸੀਆਰ 99; ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1976) 4 ਐਸਸੀਸੀ 369; ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 364 : [1954] ਐਸਸੀਆਰ 145 - ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- ਨੂੰ।
- ਵੂਲਮਿੰਗਟਨ ਬਨਾਮ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ [1935] ਏਸੀ 462 (ਐਚਐਲ) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

[2012]	13 SCR 1	▪ ਰੇਸ਼ਾ ਲਾਲ ਬੈਰਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 8
[2009]	14 SCR 1081	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 8
[2003]	3 SCR 470	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 8
(1972)	4 SCC 773	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 8
[1973]	3 SCR 92	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 8

• [2004]	3 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 640	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 11
[1999]	3 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 435	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 11
• [2002]	3 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 183	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 11
• (2018)	8 127	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 11
• [2007]	2 630	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 13
• [2008]	14 1170	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 13
(1996)				
[2003]	2 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 35	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 24
[2010]	9 1039	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 28
[1994]	3 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 665	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 29
[2019]	6 555	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 29
[1954]	145	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 30
(2019)	19 567	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 30
(2019)	15 344	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 30
[2018]	6 1121	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਨੂੰ	ਪੈਰਾ 30

- [2013] 10 99 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 30
- (1976) 4 ਐਸਸੀਸੀ 369 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 33
    - ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1140-1141.
- ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12.05.2010 ਅਤੇ 27.05.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.
    - 1998 ਦਾ 281.
        - ਨਾਲ
        - 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1144
- ਅੱਤਰੀ, ਆਰ ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਆਰ ਆਨੰਦ ਪਦਮਨਾਭਨ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪਝੰਗਨਾਤ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।
    - ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਏ.ਏ.ਜੀ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ

      ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
    - ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ.
    - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 12.05.2010/27.05.2010 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜ਼ਰੀਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
- ਜੱਜ, ਮੰਡੀ ਮਿਤੀ 24.02.1998 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅੱਛਰ
    - ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ, 1860 ("ਆਈਪੀਸੀ") ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 326 ਅਤੇ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 452 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ
- ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।
    - <u>ਤੱਥ:</u>
    - 2. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਸ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ 23.02.1996 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ (ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11) ਅਤੇ ਮਾਂ (ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ) ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।
- ਲਾੜੇ ਦਾ ਘਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦਾ
    - ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਔਰਤਾਂ 'ਧਾਮ' (ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਤੇ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰਵਾਇਤੀ ਭੋਜਨ) ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਈਆਂ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਾਰਨ ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- ਘਰ। ਰਾਤ ਕਰੀਬ 8 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ

- ਧਾਮ, ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ, ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਬੇਲੀ ਰਾਮ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12) ਨੂੰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ
- ਬਾਹਰ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ
- ਘਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਾਉ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰੋ। ਹਾਲਾਂਕ੍ਰਿ, ਹਮਲਾਵਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ
- ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾਤਰੀਆਂ, ਭਾਲੇ ਅਤੇ
- ਡੰਡੇ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੇਲੀ ਰਾਮ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਸੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਤ 'ਤੇ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚਲੇ ਗਏ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

- ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਗੋਵਿੰਦ ਰਾਮ (ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.2) ਅਤੇ ਬਹਾਦੁਰ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੜਕੇ ਕਰੀਬ 2 ਵਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ (ਬਿਆਸ ਦੇਵੀ - ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.1) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ
  - ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਫੋਨ ਲਾਈਨਾਂ ਬੰਦ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀ ਸੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਲਈ 24 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪੈਦਲ ਚੱਲਿਆ
  - ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ 24.02.1996 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ 16 ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 1996 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 36 ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ
  - ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 452, ਐਫ 506, 323, 302 ਅਤੇ 326 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

- ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 24.02.1998 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੇਰ ਨਾਲ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਝਟਕੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੱਟ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ।

- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ, ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ - ਪੀਡਬਲਯੂ 1 (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ), ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ - ਪੀਡਬਲਯੂ 11 ਅਤੇ ਬੇਲੀ ਰਾਮ - ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ) ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਖੱਬੇ ਕੰਨ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਦੋ ਵਾਰ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ
- ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਸੂਹਿ) ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ), ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਜਾਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਨੇ
- ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਨਹੀਂ ਸਨ
- ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਦੀ ਮੈਡੀਕੋ ਲੀਗਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ।

- ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਗੋਵਿੰਦ ਰਾਮ (ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.2) ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
  - ਪ੍ਰਧਾਨ (ਬਿਆਸ ਦੇਵੀ - ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਝਗੜੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,
- ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਪਾਇਆ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ
  - ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਲਗਭਗ 16 ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,
- ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕੀ
  - ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ
- ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਵਾਹ
  - ਗਵਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧਾਗਾ ਅਜੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਗੜਬੜ ਵਾਲਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ,
- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਢੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਐਫਆਈਆਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਨਲੇਵਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
  - ਕਿਸੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੁਹਾੜੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਲੀ ਰਾਮ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਹਨ
- ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਕੁਹਾੜੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

- ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੋਵਿੰਦ ਰਾਮ (ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.2) ਜਵਾਈ ਸੀ
  ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ, ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ।
    - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਘਰ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (24 ਕਿਲੋਮੀਟਰ)
    - ਇਹ ਸ਼ਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ
    - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟੁੱਟੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਖਿਲਰੇ ਹੋਏ ਸਨ
    - ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਵਸਤਾਂ, ਬਚੇ ਹੋਏ ਭੋਜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਆਦਿ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਦਾ ਵਿਆਹ 21.02.1996 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ
    - ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ
    - ਧਾਰਾ ੩੦੨ ਅਤੇ ੪੫੨ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ
    - ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 326 ਅਤੇ 323 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ।
      - ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀਆਂ:

- ਮੁਰੂਗੇਸਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ[1] 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ
    - ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ 'ਸੰਭਾਵਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ' ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਰੁਵੇਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ[2] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
    - ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ
    - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ
    - ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸੱਟਾਂ
    - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੀ

- [1] (2012) 10 ਐਸਸੀਸੀ 383.
- [2] (2009) 10 ਐਸਸੀਸੀ 206.

- ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਜੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਲੀਮ ਅਖਤਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ 3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਹਾੜੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਸੀ
- ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨਹੀਂ ਬਰਾਮਦ ਕੁਹਾੜੀਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

- ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਜਸ਼ਨ ਦੇ ਅੱਧ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.16 - ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜੈਸੀ ਰਾਮ ਨੇ

- ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੂਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਸੀ
  - ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੁਹਾੜੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਸਮੇਂ (ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ) 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 - ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਵੇਰੇ 8-9 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
  - ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 - ਡਾ. ਡੀ. ਡੀ. ਰਾਣਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦਾ ਸਮਾਂ
- ਮੌਤ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ (25.02.1996 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ) '10 ਦੇ ਅੰਦਰ' ਸੀ
  - ਘੰਟਿਆਂ'।

- ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਛਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ
- ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਬੇਲੀ ਰਾਮ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
  - ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ।

- ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਬ @ ਤਬਾਰਕ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ4 ਅਤੇ ਧਰਮ ਰਾਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ

- ਭਗਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ5, ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ
  - ਸਬੂਤ ਦਾ ਅਸਲ ਟੁਕੜਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ

- [3] (2003) 5 ਐਸਸੀਸੀ 499, • 11-12.
- [4] (1972) 4 ਐਸਸੀਸੀ 773.
- [5] (1973) 1 ਐਸਸੀਸੀ 537.

- ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਏ ਲਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਨ (ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ)।
- ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ[6]) ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਜਾਂ ਅਤਿਕਥਨੀ ਸਨ (ਲੀਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ[7] 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ)। ਗੰਗਾਧਰ ਬਹਿਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹੋਏ
- v. ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ[8] ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਫ੍ਰੀ. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ[9] ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਸਬੂਤ
- ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂੰਜੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
    - ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:

- ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ ੩੭੮ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
  ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ("ਸੀਆਰਪੀਸੀ") ਦੀ ਧਾਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ?

- ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
    - ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ
      ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਬੋਝ
    - ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹਮੁਰਾਬੀ ਦਾ ਬਾਬਲ ਕੋਡ (1792-1750 ਈ.ਪੂ.), ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਖਤੀ ਕੋਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਭਿਨੇਤਰੀ: ਇਨਕਮਬਿਟ (ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ) ਪ੍ਰੋਬਾਟੀਓ (ਬੋਝ)
    - ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ) ਅਰਥਾਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ।
      ਵੂਲਮਿੰਗਟਨ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ[10] ਵਿੱਚ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਦੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ "ਸੁਨਹਿਰੀ ਧਾਗਾ" ਸੀ।
    - ਅੱਜ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 11, ਆਰਟੀਕਲ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ
    - ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
    - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ

- [6] (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 629.
- [7] (1999) 9 ਐਸਸੀਸੀ 525.
- [8] (2002) 8 ਐਸਸੀਸੀ 381.
- [9] (2018) 8 ਐਸਸੀਸੀ 127.
- [10] [1935] ਏਸੀ 462 (ਐਚਐਲ)

- ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ 'ਚੁੱਪ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ' ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ
- ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬ੍ਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ
- ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ। ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ
- ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਨਮੋਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ

- ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਨੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

- 15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ "ਅਪੀਲ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ" ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
  - ਧਾਰਾ ੩੭੮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ
- ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ
  - ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਚੰਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ[12], ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਮ ਮਧੁਸੂਦਨ ਰਾਓ[13] ਅਤੇ ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ[14,ਸਮੇਤ]) ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ,
- ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ।

- 16. ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਅਰਾਜਕ ਸਨ ਅਤੇ ਨਹੀਂ

- [11] ਸੰਗੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2010) 3 ਐਸਸੀਸੀ 686, —10.
- [12] (2007) 4 ਐਸਸੀਸੀ 415, • 42.
- [13] (2008) 15 ਐਸਸੀਸੀ 582, • 20 – 21.
- [14] 2020 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 869, ¶ 11.

- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ।
- ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ
- ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

- ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ
  - ਹੋਰ ਸਬੂਤ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।
    - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1) ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਬੁੱਢੀ
- ਸਿੰਘ, ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼
  - ਉਸ ਕੋਲ ਭਾਲਾ ਸੀ, ਸੋਧਾ ਰਾਮ ਕੋਲ ਦਾਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ (ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੇਮ ਸਿੰਘ) ਡੰਡੇ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੋ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ
  - ਖੱਬਾ ਕੰਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ, ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਮਾਂ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੋਧਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦਰਾਤ ਅਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਹੇਮ ਸਿੰਘ
  - ਅਤੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਡੰਡੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਖਿੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਂਡੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ
- ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਤੜਕੇ 2:00 ਵਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ
  - ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਥਾਣੇ (ਜੋਗਿੰਦਰਨਗਰ) ਨੇ ਪੈਦਲ ਜਾ ਕੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਕਰੀਬ 8-9 ਵਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ
  - ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਐਫ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

- ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਨੂੰਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋਲ ਭਾਲਾ ਅਤੇ ਸੋਧਾ ਰਾਮ ਕੋਲ ਦਾਤਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੁਖੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ-
  - ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ। ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਦੇ ਕੰਨ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਡਿੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ।

- ਬੇਲੀ ਰਾਮ । ਸੋਧਾ ਰਾਮ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਦੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ... ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੰਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਭੱਜ ਗਿਆ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ
    - ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰਾਸ ਦੌਰਾਨ-
- ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਵੇਰੇ 8-9 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਈ ਸੀ।
    - ਸਵੇਰ।

    - ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਬੇਲੀ ਰਾਮ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12) ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋਲ ਭਾਲਾ ਸੀ, ਸੋਧਾ ਰਾਮ ਕੋਲ ਦਾਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜੈ ਅਤੇ
- ਹੇਮ ਸਿੰਘ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ। ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ
    - ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਨ ਨੇੜੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੋਧਾ
- ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਡਰਾਟ ਮਾਰਿਆ... ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੰਡੇ ਅਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਬੇਟਾ ਛੱਤ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।
    - ਪਿੰਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਝਟਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
- ਕੰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।
    - ਹਸਪਤਾਲ।

    - ਡੀਡੀ ਰਾਣਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ (ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੇਲੀ ਰਾਮ) ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ
- ਖੱਬੇ ਅਸਥਾਈ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
    - ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕੁਹਾੜੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ। ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਅਤੇ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮਿਲੇ, ਸੱਜੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੋਇਆ, ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਅਤੇ ਅੱਖ ਕਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸੰਭਵ ਹੋਏ ਸਨ
- ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਡੰਡੇ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ
    - ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਸਤਹ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ। ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1) ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰ, ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਅਤੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੰਡੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਨ
- ਝਟਕੇ ਅਤੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ਉਪਰੋਕਤ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
  ਜਵਾਬ: ਭਾਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਕਈ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ,
  - ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸੀ
  - ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਸੱਟ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ
  - ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ
  - ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੱਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕੁਹਾੜੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਕਿ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸੱਟ ਕਿਸ ਨੇ ਲੱਗੀ, ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ।
- ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਰੀ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ
  ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਿਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ
  - ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦੨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ (ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ
  - ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਫਰੈਕਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਖੋਪੜੀ) ਇੱਕ ਸੁਮੇਲ ਹੈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਧਾਰਣ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿੱਖੇ ਅਤੇ ਬੁਲੰਦ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਬੇਲੀ ਰਾਮ 'ਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹੇ ਹਨ,
  - ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੨੬ ਅਤੇ ੩੨੩ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 ਦੀ ਗਵਾਹੀ
  - ਜਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸੀ, ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
  - ਲਗਾਤਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਜੋ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋਈ, ਸੀ
  - ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਦਰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਵਾੜ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ,
  - ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਝਟਕਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

- ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਕੈਮਬ੍ਰਿਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ "ਅਤਿਕਥਨੀ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਸਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ, ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਬਿਹਤਰ ਜਾਂ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਤੱਥ". ਮਰੀਅਮ-ਵੈਬਸਟਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

- ਸ਼ਬਦ "ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਣਾ"। ਸੰਖੇਪ ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਇਸ ਨੂੰ "ਆਮ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ 'ਅਤਿਕਥਨੀ ਬਿਆਨ' ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਇਕ ਸੱਚੇ ਤੱਥ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ.
- ਇਸ ਲਈ ਹੁਰ ਅਤਿਕਥਨੀ ਵਿੱਚ 'ਸੱਚ' ਦੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਅਤਿਕਥਨੀ ਬਿਆਨ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ. 'ਤੇ
- ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਐਡਵਾਂਸ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕੋਨ "ਗਲਤ" ਨੂੰ "ਗਲਤ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ,
- ਗਲਤ; ਸਹੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਾਂ ਸੱਚ". ਆਕਸਫੋਰਡ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਝੂਠਾ" "ਗਲਤ" ਹੈ; ਸਹੀ ਜਾਂ ਸੱਚ ਨਹੀਂ". ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਤਰ ਹੈ
- ਇੱਕ 'ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਵਰਜਨ' ਅਤੇ ਇੱਕ 'ਝੂਠਾ ਸੰਸਕਰਣ'। ਇੱਕ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੋਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ('ਸੱਚ' ਦੇ 'ਉਲਟ' ਹੋਣ ਕਰਕੇ)। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿਲ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਪਹਾੜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮੋਲਹਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ
- 'ਝੂਠ' ਤੋਂ 'ਸੱਚ' ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਭੂਸੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਲਓ ਅਤਿਕਥਨੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਚਾਫ ਇੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ, ਕਿ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.[15]

- ਵਿਦਵਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੰਗਾਧਰ ਬੇਹਰਾ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਸਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ

- ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ
    - ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼, ਸਜ਼ਾ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ[16] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:
        - "24. … ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ
- ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
    - ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਿੱਚ ਮੈਕਸਿਮ ਫਾਲਸ, ਓਮਨੀਬਸ ਵਿੱਚ ਫਾਲਸਸ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਾਫ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਕਈ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ
    - ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਿੱਥੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

- [15] ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2003) 7 ਐਸਸੀਸੀ 643, • 18.
- [16] (1996) 9 ਐਸਸੀਸੀ 112.

- ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਤਾਂ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਸਕੇ
- ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ..."

- (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

  - ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
    - ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਮ ਡੀ.ਈ.ਐਾਈ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਲੀ ਰੇਤ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸੋਨਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਗੰਭੀਰ
    - ਕਰਤੱਵ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
  - ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਆਨ
    - ਇਸ ਲਈ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12 ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ ਝੂਠ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀ.
    - ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸੱਚਾਈ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਧਾਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
    - ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।
  - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ "ਗਲਤ" ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ
    - ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ। ਬਾਬੂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ
    - v. ਕੇਰਲ ਰਾਜ[17] ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

      - "12. … ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ, ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ,
      - ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਪਰਖ ਦੇ ਵਿਚਾਰ
      - ਅਦਾਲਤ ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਸਥਿਰ ਸੀ। ਅਪੀਲ
      - ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

        - (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)
  - ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰੁਵੇਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ), ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਰਬੜ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ[18] ਅਤੇ ਬਾਸਾਲਿੰਗੱਪਾ ਬਨਾਮ ਬੇਸਲਿੰਗੱਪਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

- [17] (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 189.
- [18] 1994 ਸੁਪ (3) ਐਸਸੀਸੀ 665, ¶ 3.

- ਮੁਦੀਬਾਸਪਾ 19) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਤੀਜਾ "ਗਲਤ" ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ "ਗਲਤ" ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।

  - ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਦੀ 'ਸੰਭਾਵਨਾ' ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ

- ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
    - ਨੇਤਰ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1), ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11) ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬੇਲੀ ਰਾਮ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12) ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਕੋਰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਗਵਾਹੀ ਤੱਕ,
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋ ਜ਼ਖਮੀ/ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ
    - ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਓਕੂਲਰ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ[20] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ:

- "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
        - ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਘਸੀਟਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁੱਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਲਈ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ
- ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦਾ ਤੱਥ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
        - ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਪੱਕੀ ਗਰੰਟੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਆਮੀਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਰਫ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਕਸਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
        - ਸਮਝਦਾਰੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

        - ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮੁਹੰਮਦ। ਰੋਜਾਲੀ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ[21], ਲਾਲਟੂ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ
- ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ[22], ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ[23] ਅਤੇ
    - ਸ਼ਨਮੁਰਗਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ[24].

- [19] (2019) 5 ਐਸਸੀਸੀ 418, ¶ 31.
- [20] ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 364, ¶ 26.
- [21] (2019) 19 ਐਸਸੀਸੀ 567, ¶ 14.
- [22] (2019) 15 ਐਸਸੀਸੀ 344 ¶ 14.
- [23] (2018) 7 ਐਸਸੀਸੀ 429, ¶ 29.
- [24] (2013) 12 ਐਸਸੀਸੀ 765, ¶ 13.

H

- ਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਹਾੜੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
    - ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਕੋਲੋਂ ਕੁਹਾੜੀ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੀ
    - ਹਿਮਾਚਲ ਜਿੱਥੇ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਵਰਗੇ ਔਜ਼ਾਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖੂਨ ਸੀ
    - ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.16 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ - ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜੈਸੀ ਰਾਮ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ
    - ਤਾਕਤ। ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸੇ ਗਵਾਹ ਨੇ ਡੰਡੇ, ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਪੱਥਰ, ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਛਿੜਕੇ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਅਤੇ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਭੋਜਨ ਆਦਿ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਸੀ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ
    - ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.14 - ਲੌਹਲੂ ਰਾਮ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਟੁਕੜੇ, ਟੁੱਟੇ ਬੱਲਬ, ਪੱਥਰ, ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- ਕਈ ਕਥਿਤ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ
    - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ
    - ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
    - ਹਰ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਹਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਵਿ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ[25] ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ:

    - "13.... ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ
    - ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਣਾ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ,
    - ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਲਟ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ...ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

- [25] (1976) 4 ਐਸਸੀਸੀ 369, ¶ 13.

- ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਉਲਟ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਨ
    - ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ. ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
- ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਣਾ ਕਰੇਗਾ
    - ਉਹੀ ਨੁਕਤਾ; ਇਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ. ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ..."
- (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)
    - ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਤ ਦੇ ਅਸਲ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ੱਕ
        - ਡੀ.ਡੀ. ਰਾਣਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਮੌਤ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ '10 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ' ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ
- ਸਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਸੱਟ '5-10 ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ' ਲੱਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮਦਦ ਮਿਲੀ।
        - ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।
    - ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ
- ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ
        - ਇਸ ਦਾ ਸਹਿਜ ਲੇਖਾ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੇਰਵਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰਾਤ ਭਰ ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਹ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਂ 'ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ।
        - ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ । ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਸਨ।
    - ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਲੀਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ
        - ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.16 - ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜੈਸੀ ਰਾਮ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 24.02.1996 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ

- ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਲਈ ਏ ਦੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ
- ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।
- ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ੩੧੩ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ।

- ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਲਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ
    - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਭੁੱਕੀ ਤੋਂ।
        - ਸਿੱਟਾ:
- ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 326 ਅਤੇ 323 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 452 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।
  ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
    - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

